



tot els més capdavanters i genials. La meua formació ha estat molt determinada per la pintura que he vist. Em queda l'aspiració de no fer pintura repetitiva, procurant assimilar variants més o menys universals, amb l'inconvenient i l'avantatge de no seguir una línia constant determinada, de gaudir de més llibertat pel fet de no estar lligat a cap compromís professional i poder satisfer tranquil·lament el senzill plaer de pintar. Potser he aconseguit que algunes obres, més o menys incertades, mostren cert interès i altres, no. No sé apreciar-ho. L'estimació artística de l'obra pròpia, a l'autor li és, més aviat, impossible de tractar d'aïllar-la i d'objectivar-la per tal de valorar-la. És gairebé impossible mantenir la neutralitat. Almenys per a mi. En qualsevol cas, la consideració que mereix l'obra personal a l'autor no té importància ni orienta sobre l'interès que pot tenir. Malgrat, com ja he dit, l'absència de significat i una lleugera sensació d'inutilitat,

cinc o sis anys en la primera etapa i ara ja en fa nou o deu. No és gaire pràctica, i és també una vida professional escassa. En tornar a pintar vaig decidir no capficar-me per possibles mancances d'informació, ni per intents de posar-me al dia, i em vaig limitar a gaudir de pintar, pensant, com així ha estat, que sense preocupacions ni preten-

sions, sense recerques complicades, treballaria amb més llibertat i més satisfacció. Vaig reprendre els pinzells com si els hagués deixat la vespra, sense tenir en compte els més de quaranta anys passats. No he tingut mai cap problema a practicar una pintura derivada d'altres pintures, en principi com fan tots els pintors del món, fins i

sempre he estat segur que m'agrada pintar, però no estic tan segur que m'agrada allò que pinte. De vegades m'agrada, de vegades no m'agrada. Com és natural.

Text procedent del catàleg de l'exposició *Doro Balaguer: Pintura, política i vida* a la Fundació Chirivella Soriano.

UN PAÍS DE PARAULES

Visió negra del món actual

Francesc Calafat

MÓN ANIMAL

Jordi Colonques
Onada Edicions
Benicarló, 2011
172 pàgines

Jordi Colonques s'estrenà com a narrador a les acabades dels noranta del segle passat. Era molt jove. Publicà uns quants llibres. Després ha estat uns quants anys sense publicar. És un autor que es decanta per la literatura de guerrilla: caricaturitza el món actual amb calibre gros. Si més no, és el que feia en *Sang i fetge* (2001). Ara, una dècada després, ha perfeccionat i ha fet més complexa la seua escopeta literària. *Món animal* és una mena de fauna humana, amb un nombre significatiu d'espècimens, que conduirà l'acció cap a un zoo, una paròdia del muntatge que hi ha al riu de València i dels parcs temàtics, i que funciona com a símbol de l'univers narratiu. Li ix molt bé el retrat deformat de la venda ambulat.

La novel·la és un retaule bigarrat d'històries entrecreua-



Jordi Colonques.

des, protagonitzades per una trentena de personatges, però que creix sobre dos fils centrals. Tenim, d'una banda, Gus i l'entorn de sa mare. El jove és un gandul immens a qui cal engolir cabassades de greixos per a fer funcionar la maquinària. De l'altra, l'aparició d'un cadàver

d'un immigrant de l'est. La novel·la no es fonamenta en la graduació de la intriga. Més aviat al contrari, el narrador mostra les cartes en cada moment. L'autor, conscient dels límits, juga fort a allò que li interessa: perfilar detalladament i amb força els personatges i les situacions. Ha de fer creïble el deliri dels desenllaços. Per això esdevé eficaç el realisme dels detalls i d'escenes del nostre món amb l'esperpent i l'estètica de la lletjor. Hi abunden ambients decrèpits i casposos.

Jordi Colonques pinta uns personatges triturats per alguna misèria. Amb tot, cerquen desesperadament una esclatxa, una sortida. Els uns, somien ser venedors o artistes; els altres, fote el sistema. Provoquen l'humor i gelen el riure. Sentim l'horror de les seues vides, la inutilitat dels seus esforços. Percebem l'absurd dels seus somnis, però també la urgència de sobreviure.

A MANERA DE TASCÓ

Houellebecq i la cambrera que escorre la baieta

Vicent Alonso

Fa goig el Houellebecq capaç de descriure'ns un paisatge en set o vuit línies, però amb una intensitat sense parió, amb una prosa sense ditirambes ni malabarismes, que va al gra, al punt exacte del món —un color, un núvol, un element singular d'un edifici...— que un vol accentuar per convertir-lo en una representació del tot. I si cal, amb la ploma sempre a punt de trobar la comparació que ens sobta, perquè el motiu que li dóna vida és l'ara mateix. Enganxada a l'actualitat, la prosa descriptiva pot fer dels recursos més tradicionals mecanismes d'un atractiu considerable. Es fa de nit en un carrer de París. El narrador d'*El mapa i el territori* (Anagrama-Empúries, 2011), la darrera novel·la publicada per aquest escriptor francès tan peculiar, ens fa veure els llums vermells dels cotxes que s'allunyen lentament i, tot seguit, escriu: "Lluny, la cúpula del Panteó estava impregnada d'una inexplicable llum verdosa, ben bé com si uns alienígenes esfèrics projectessin un atac massiu sobre la regió de París. Probablement hi havia gent que moria, en aquell moment, en diversos racons de la ciutat". En totes les ciutats, les morts, que es produeixen amb una freqüència cruel, ens passen desapercebudes, però Houellebecq no té intencions de fer reflexionar en abstracte el seu narrador sobre la soledat dels moribunds, ni vol convertir les pàgines del seu llibre en un catàleg mostrador de miniatures descriptives de la capital francesa. Es tracta més aviat d'un recurs lloable: unes quantes línies amb un retrat ràpid del món, acompanyat, a vegades, d'una incisió profunda en algun assumpte de pes de la modernitat, que apareixen de cop i volta i ens estimulen el pensament. Tanmateix, si aquests fragments breus mereixen l'elogi, n'hi ha d'altres, llargs i amb una clara tendència expositiva, que situen la prosa de Houellebecq en una mena d'estil viquipèdic que contrasta vivament amb les virtuts d'aquells, com ara quan discurseja sobre la vida i l'obra de l'escriptor i artista William Morris, o quan, potser amb la intenció de destacar la intel·ligència natural de Jed Martin, el protagonista de la novel·la, el descobreix ("No s'ha de buscar un sentit a allò que no en té cap") recuperant sense ser-ne conscient la conclusió del *Tractatus* de Wittgenstein ("Sobre allò de què no puc parlar, tinc l'obligació de callar"). Què fa un lloc ja tan comú com aquest en un escriptor amb

tants compromisos amb la novel·la i l'ara mateix?

Però *El mapa i el territori* és més que la prosa amb què es construeix. Hi ha una trama, que perd gairebé tota la força en el darrer terç de l'obra, l'interès de la qual es redueix, en essència, als jocs que permet la introducció dins de la ficció de personatges reals (com el mateix Houellebecq). El camí tampoc no és nou, a pesar de sorpreses que no descobriré, però té un cert atractiu el retrat d'ell mateix que Houellebecq és capaç de construir i amb el qual el lector que s'hi preste té hores d'entreteniment. Houellebecq té fama de ser un personatge *sui generis*, tant com n'és retratat ací en la ficció. Sens dubte, l'escriptor explota la seua reputació, de manera que



Michel Houellebecq.

en la ficció és ell mateix, però passat prèviament per l'espill còncav. Què pinta, per exemple, en aquest concert de veus, la paraula del narrador? On situem cada afirmació? A qui li atribuïm la responsabilitat de referir-se a un nen que plora a terra, tremolant de ràbia com "la petita carronya viciosa"? Ja sé que ho diu el narrador, com també diu tot seguit: "totes les teories de la llibertat, de Gide, a Sartre, no són més que immoralismes concebuts per solters irresponsables". Només vull remarcar que l'ocupació essencial del lector consisteix a situar cada cosa al seu lloc, perquè *El mapa i el territori* vol ser una resposta a la pregunta de quin sentit té una representació artística del món, tasca en què Jed Martin i Michel Houellebecq potser representen matisos d'una mateixa personalitat, la qual —convé no oblidar-ho— té punts en comú amb una cambrera de la novel·la que, després de passar-la per les taules, escorre la baieta a la galleda "exactament com si per a ella el món es resumís en això: una superfície suspecta recoberta de brutícies vàries".